

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XXXII. adstipulatores Patres recensentur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

rum testes, verum etiam cogitatorum. Ac ubi vita edita remeandum est, eundem illum, qui nobis prae- A
 dius fuit, rapiare illico & trahere veluti custodiam suam ad iudicium: atque illic in causa dicenda adsi-
 stere; si qua commentatur, redarguere; si qua vera dicat, asseverare; prorsus illius testimonio ferri sen-
 tentiam. Itaque summa religione Genius ab antiquis colebatur: Censorinus cap. 3. De die
 natali: Genius igitur potissimum per omnem aetatem quotannis sacrificamus. Quamquam non solum hic,
 sed & alij sunt praeterea Dii complures hominum vitam pro sua quisque portione administrantes, quos
 volentem cognoscere Indigentamentorum libri satis edocebunt; sed omnes hi semel in unoquoque homine
 numinum suorum effectum representant: quocirca non per omne vitae spatium nouis religionibus arcessun-
 tur. Genius autem ita nobis observator appositus est, ut ne puncto quidem temporis longius abscedat, sed
 ab utero matris exceptos ad extremum vitae diem comitetur. Nota praeter perpetuum Genij comita-
 tum, Deorum complurium ministerio vitam humanam iuari Priscos illos putasse, quod B
 Origenianis sententis consonat. Atque ea sane persuasio ad Veteres illos de factis volumi-
 nibus profecta primum, sed profanis subinde figmentis deformata manavit. Haec ipsa quo-
 que indidem in Ecclesiam, Ecclesiaeque Patres, sed purior & defecior profluxit.

XXXII. Verba Moysis de Deuteron. 32. 8, 9. eodem propemodum defluxit Eusebius
 ac Origenes. Vniuersis quippe Gentibus Angelos praesides a Deo appositos docet, Filium
 autem Dei suscepisse regendum Israëlem, quicumque nempe Patriarcha Iacobi pietatem
 imitati, nomine ejus appellari meruerunt. Atque haec Demonstrationis Evangelic. libr. 4.
 cap. 7. Tum in sequentibus scribit Angelos illos, sive potius Angelorum tutelae commif-
 sos homines a Dæmonibus oppugnari fuisse ceptos, magna ex parte in eorum potesta-
 tem fuisse redactos; quoad laborantibus & oppressis succurreret Christus, impiorumque C
 Dæmonum tyrannidem profligaret. Ita & Augustinus in Psalm. 88. Non clausit Deus fontem
 bonitatis suae etiam in alienigenas gentes, quas sub Angelis constituerat, portionem sibi faciens populum
 Israel.

Ne conflictus quidem illos Angelorum inter se, & praelia, homines sibi commissos in-
 vicem subtrahere, sibi que subijcere volentium sine adstipulatoribus proposuit Origenes:
 quos inter recensendi sunt, quotquot citatum Danielis decimum caput ad bonos Angelos
 converterunt. Nam si Princeps regni Persarum, Angelus quippe bonus, cum Michaelē
 velitatus est, Angelos bonos inter se dimicare fatendum est. Principes autem regni Per-
 sarum, & Graecorum bonos esse Angelos existimarunt complures; velut Theodoretus in
 hoc Danielis caput, Isidorus Pelusiota libr. 2. Epist. 85. Iohannes Chrysostomus in Homi- D
 liae cujusdam in Christi Natalem fragmento, quod exhibet Photius Cod. 277. sed im-
 primis S. Thomas p. 1. q. 113. art. 8. qui quomodo inter se discordare possint Angeli, ex-
 ponit.

Varia autem haec ipsis injuncta fuisse pro meritis officia, post Origenem Isidorus quo-
 que Hispalensis affirmavit. Vnicuique etiam, inquit libr. 7. Orig. cap. 5. sicut praedictum est, pro-
 pria officia sua iniuncta, quae eos promeruisse in mundi constat exordio. Nam quia Angeli & locis &
 hominibus praesunt, per Prophetam testatur Angelus dicens: Princeps regni Persarum, restitui mihi. Unde
 apparet nullum esse locum, cui Angeli non praesint: praesunt enim & auspiciis operum omnium. Hic est ordo
 vel distinctio Angelorum, qui post lapsum malorum in caelesti vigore steterunt.

Refractarius aduersus Angelorum iussa hominibus asperiores imponi duces definivit E
 Adamantius: si minus novos adseribi Principes rebellantibus hominibus, ut priores certe
 detrahi Basilius censuit. Sic enim habet in Isaia 5. 5. μήποτε ἡ κη ἀπὸ ἑαυτοῦ ἔχον ἀγγελῶν
 ἄγων ἔπαρμυβάλλοντα κύματα τῶν προβυβίων τῶν κύριον, ἐν ἀβύσσῳ ἐξεταθῆναι ἐπὶ δεικῶν ἡμῶν τῆ
 ἀπειληθῆναι πλῆρη, καὶ ῥυμωθῆναι τὸ πνεῦμα τῶν ἀγῶν ἀγαθῶν ἀσφαλείας. Fortasse autem
 unusquisque nostrum habens Angelum sanctum, castrametantem in circuitu timentium Dominum, in
 peccatis deprehensus, obnoxius fiat intentata sibi plaga, & spolietur muro, custodia scilicet sanctarum Vir-
 tutum. Neque defunt sane, quibus ne nunc quidem satis liquet idemne perpetuus homini
 unicuique comes Angelus adhareat, an alios alij in eo munere excipiant.

Origeni rerum omnium, etiam inanimarum custodiam Angelis deleganti faret Chry-
 sostomus Homil. in Natal. Christi apud Photium Cod. 277. ἐστὶν ὁ θεὸς ἀγγελῶν καὶ τὰ κλι- F
 ματα τῶν οὐρανῶν, ἐν ἑαυτοῦ ἐπιστολήν, ὡς καὶ μοῦσῃ λέγει, ἐπὶ ἐκείνῃ ἔδραυ. ἐστὶν ἡ ἰσχυρὴ
 αἰὼν ἡλιον χαλινώσασαι, ἡλιον καὶ σελήνην, καὶ θάλασσαν, καὶ γῆν, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἐπιπρετῆν τῆ
 ἀδελφῶν σου. Constituit Deus Angelos secundum climata orbis, ut singuli curam gererent, quemadmo-
 dum ait & Moyses, singularum Gentium. Constituit autem ad inanimam creaturam regendam, Solem,
 & Lunam, & mare, & terram, & quae in illis sunt, ut hominum usibus inservirent.

De gemini Angeli, boni nimirum & mali satellitio, quam tradidit doctrinam, hanc non
 ab Herma solum & Barnaba, sed a Dictatore etiam suo Platone acceperat, cuius verba haec
 de libro 10. Legum refert Theodoretus Serm. 3. De curand. Graecor. affect. Ἰουλιὸν δὲ διο-
 κούσαν, ἔδοικουσαν πᾶσι θεῖς πανταχῶς κινηθῆναι λίγοντός σου, καὶ τὸ ἐναντὶ διοκῆν ἀτάκην φάσαι:
 τί μὴν ἐμῶν ἢ πάντων ἐξ ἑαυτῶν ἀποκενῶμαι. Διοτὶ μὲν ἔστ' ἅπαντα ἐλάττω μὴ πῶτερ, καὶ τὸ ἐξ ἑ-

A γένος, ἢ τὰς τὰς ἑαυτοῦ ἰπποκράτους. Cum autem dicit animam gubernantem, & insitam omnibus qua ubique moventur; eam quoque gubernare illam necessario dicendum est. Quid igitur? unamne an plures? Ego pro vobis respondebo. Ne pauciores duabus statuamus, cum quæ bona conferat & eam quæ contraria possit efficere. In eo autem Adamantius plurimos habuit consentientes, sed Cassianum præsertim Collat. 8. cap. 17. & libr. 13. cap. 12. qui idem Hermæ testimonium adducit; atque dogmatis hujus tamquam falsi & errore implicati nomine, & hunc, & illum, & Origenem præterea Bellarminus castigavit. Quod non fecisset fortasse, si in eadem esse causa Gregorium Nysenum meminisset. Eidem quoque Cassiano prævit Origenes, cum unicuique vitio suum præsidem esse attributum definivit; quod licet parum habere videatur probabilitatis, ab insignibus tamen aliquot Scholasticis non omnino repudiatum est.

B Ad excusandum Origenis errorem de iudicio in Angelos tutelates olim statuendo aliqua superius proposuimus; nunc quoniam Patrum suffragiis & auctoritate pugnamus, ad elevandam opinionis hujus invidiam Hieronymum Origenis suffragatorem adducemus. Is in illud Michææ, cap. 6. v. 1, 2. *Audite quæ Dominus loquitur: Surge, contende iudicio adversum montes, & audiant colles vocem tuam. Audiant montes iudicium Domini, & forsia fundamenta terre:* montibus illis significari putat Angelos, quibus rerum humanarum commissa procuratio est, juxta Deuter. 32. 8. & Hebr. 1. 14. atque eos, si populos cura suæ permisos male rexerint, culpatum iri, velut Apocal. 2. & 3. Hinc Origenis non sententiam modo, sed verba fere ipsa usurpat. *Sicut enim, inquit, interdum Episcopi culpa est, interdum plebis, & saepe magister peccat, saepe discipulus, & nonnumquam patris vitium est, nonnumquam filij, ut vel bene vel male erudiantur: ita in iudicio Dei, vel ad Angelos crimina referretur, si non egerint cuncta, quæ ad suum officium pertinebant; vel ad populum, si illis universa facientibus, ipsi audire contempserint.* Quæ merum Origenisum redolent.

C XXXIII. Sed missis aliorum suffragiis, Adamantio sua quoque ipsius dubitatio fati patrociniatur. Illa autem vel ex eo maxime apparet, quod quas à communi Theologorum sensu maxime abhorrentes visus est amplecti sententias, iisdem ex adverso contrarias quasdam proposuit. Ac de Angelis primum in hominum tutelam deputatis, tanta ejus dubitatio est, ut statueri minime possit, quemadmodum diximus, an ab ortu, an à baptismo hominum curam suscipiant. Nec absque dubitatione tradit Angelos nobis regendis delegatos, eosdem nobiscum in fide facere progressus. Incertus similiter est animi, Angelusne homini, homone Angelo salutem procuret & conciliet. Nihil magis sibi constat, cum justos ipsos à Christo, qui vero in pietate inferiores sunt ab Angelis custodiri decernit, sicut à nobis observatum est: cunctis quippe alias Angelorum tutelam assignat. Neminem Angelorum præsidio carere docet aliquando; solis illud aliquando Christianis concedit. Tam constantem nonnumquam fingit stipationem Angelorum, ut quos in hoc mundo regendos suscepit, iisdem in futuro præesse minime desinant: at contra homines sibi in custodiam traditos eripere invicem, & ad se transferre nonnumquam Angelos docuit. Quod si recte ergo & ex aquo cum Origene agere velimus; quidquid in re obscura, nec ullis Ecclesiæ sanctionibus determinata proposuit, velut ab homine, non tam certum aliquid pronuntiantem, quam veritatis studio incerta expendente profectum accipimus. Neutiquam vero Antipatrum Bostrensem imitabimur, qui Origenis doctrinam de Angelorum tutela, Origenemque ipsum, sic tamquam essatis suis pertinaciter adhærentem, non quasi conjecturas timide proponentem, traducit & suggillat. Nihil licet falso ipsi assignat, cum ait censuisse eum Angelos pro suis peccatis, cum prius Mentis essent, Angelos & Archangelos evasisse; leviorumque culparum reos in eos qui graviora designassent crimina imperium accepisse; tutelamque ipsis eorum hominum traditam, qui ad salutem aternam erant promovendi; cum ipsi tamen salutem sibi promereri, & ad pristinum gradum recuperandum deberent eniti, eidemque iudicio ac homines cura suæ commisi essent olim subijciendi. Habentur Antipatri hujus fragmenta inter Eclogas Iohannis Damasceni, quæ manu scripta asservantur in Bibliotheca Claromontana Patrum Societatis Jesu, & quarum excerpta ad me officiose transmisit eruditissimus, & humanissimus Gabriel Collartius.

F XXXIV. Nec vitæ hujus mortalis finibus Angelorum ministerium hominibus præstandum Adamantius coercet, sed prorogat etiam ad ea quæ antecedunt hominum vitam, quæque ipsam excipiunt. Nam Angelorum ope animas hominum immitti corporibus, easque corpore solutas suscipi ab ipsis, sisti in iudicium, in destinatum demum locum deduci, & non aliter regi, quam cum corporibus illigatae essent, conceptis verbis affirmavit. Certe Commentariorum in Iohann. Tomo 13. p. 242, Angelos ad hominum fati à Deo ordinatos esse dicit, quorum opera corpus & anima in unum coalescant. Quod autem contaobijci potest, manibus Dei fictum se & formatum agnoscere Davidem Psalm. 118.